

ISSN 1899-864X

REDAKCJA
tel. 662 061 331**REGION****Kierowcy,
strzeżcie się**

str. 2

POWIAT**Dożynkowy
rozkład jazdy**

str. 3

GOLUB-DOBRZYŃ**Komar nie gryzie**

str. 6

**GMINA
GOLUB-DOBRZYŃ****Trwają warsztaty
dla seniorów**

str. 7

CZWARTEK

17 SIERPNIA 2023

ISSN: 1899-864X

2,99 zł

w tym 5% VAT

nr 33/2023 (771)

CGD**TYGODNIK REGIONU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO**

Cztery gminy naprawią drogi

GMINA GOLUB-DOBRZYŃ/REGION ▶ Ponad 5 milionów złotych trafi do czterech gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego z urzędu marszałkowskiego na modernizację dróg lokalnych. Najwięcej, bo aż 3,4 mln. zł pozyskała gmina Golub-Dobrzyń

Zarząd województwa zdecydował o przyznaniu dotacji ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014-2020 na budowę i modernizację dróg lokalnych w całym regionie. Łączna wartość wsparcia wynosi 62,5 mln złotych, beneficjenci to 52 kujawsko-pomorskie samorządy lokalne.

– To dodatkowe środki na rozwój i modernizację sieci drogowej w naszym regionie i jedne z ostatnich, które przydzielamy na tego rodzaju projekty. Jeśli

wziąć pod uwagę także inwestycje drogowe finansowane z naszego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz środków rządowych i środków własnych samorządów to możemy stwierdzić, że ostatnie lata to naprawdę boom jeśli chodzi o inwestycje drogowe. Chylę czoło przed samorządami wszystkich gmin i powiatów, które, przy nie najlepszej przecież dzisiaj kondycji budżetów, wygospodarowują środki i inwestują w drogi – mówił przed ceremonią wręczenia umów o dofinansowanie projektów mar-

szatek Piotr Całbecki.

Z naszego powiatu pieniądze trafią do czterech gmin. Gmina Golub-Dobrzyń pozyskała aż 3,4 mln. zł wsparcia na zadanie „Budowa drogi gminnej w miejscowości Zaręba i Sokołowo wraz z przebudową drogi gminnej nr 110261C w miejscowości Macikowo oraz przebudową drogi gminnej na dz. nr 290 w miejscowości Ostrowite”. Gmina Zbójno dostanie ponad 900 tys. zł na inwestycję pn. „Przebudowa drogi gminnej w miejscowościach Klonowo i Wielgie”. Do gminy Radomin trafi blisko 70 tys. zł na przebudowę drogi gminnej w miejscowości Rodzone, na działce nr 121. Natomiast do gminy Kowalewo Pomorskie trafi ponad 700 tys. zł na zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 110167C w m. Bielsk, Gmina Kowalewo Pomorskie”.

– Każdego dnia możemy się przekonać, że środki europejskie mają ogromne znaczenie dla rozwoju polskiej wsi. Te środki przyczyniają się do tego, że nasza wieś z każdym dniem staje się coraz bardziej piękna.

dokończenie na str. 8

Region

Wybuch gazu, dwie osoby ranne

W czwartek (10 sierpnia) w jednej z kamienic w Chełmży nastąpił wybuch gazu. W akcji ratowniczej brali udział między innymi ratownicy medyczni z Kowalewa Pomorskiego.

W czwartek (10 sierpnia) wieczorem doszło do wybuchu gazu w dwukondygnacyjnym budynku mieszkalnym w Chełmży. Na miejscu pracowało szesnastu zastępów straży pożarnej. W przeszukaniu gruzowiska wzięły udział dwie grupy poszukiwawczo-ratownicze z Poznania i Gdańska z psami.

W akcji ratowniczej brali również udział ratownicy medyczni z Kowalewa Pomorskiego. W wyniku tego zdarzenia poszkodowane zostały cztery osoby. Dwie z nich wymagały przewozu do szpitala. W gruzowisku nie znaleziono więcej poszkodowanych.

(Szyw)
fot. RMPGD

Kierowcy, strzeżcie się

REGION ➤ Kujawsko-pomorscy policjanci ruchu drogowego wzbogacili się o kolejne laserowe mierniki prędkości. 10 sztuk urządzeń trafiło już do wybranych jednostek policji w naszym województwie. Zakup był możliwy dzięki marszałkowi województwa kujawsko-pomorskiego, który sfinansował to przedsięwzięcie. Radary trafiły m. in. do mundurowych w Golubiu-Dobrzyniu i Lipnie

W zeszłym tygodniu na obiekcie szkoleniowo-sportowym „Mo-toPark” w Toruniu odbyło się uroczyste przekazanie laserowych mierników prędkości, które zostały sfinansowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W uroczystości wzięli udział: marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki, przewodnicząca Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Elżbieta Piniewska, przewodnicząca Komisji Pracy Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Katarzyna Lubańska, komendant wojewódzki policji w Bydgoszczy nadinspektor Piotr Leciejewski jego zastępca inspektor Marcin Woźniak oraz kadra kierownicza nadzorującą pion ru-

chu drogowego.

– Mierniki służą przede wszystkim bezpieczeństwu użytkowników dróg, których państwo pilnując porządku na drogach, uchronicie przed kalectwem, śmiercią, przed wypadkami, bo zdarzają się nieodpowiedzialni kierowcy, nadużywający prędkości – podkreślił Piotr Całbecki, marszałek województwa. – A to nadużycie prędkości wcale nie kończy się nie tylko tragedią dla tego, który spowodował wypadek, ale bardzo często niewinnych ludzi, przechodniów, rowerzystów, kierowców innych samochodów. Dlatego niech służy ten sprzęt wszystkim, którzy wykonują swoje obowiązki sumiennie tak, aby rzeczywiście poprawiało się bezpieczeństwo na naszych drogach.

– 10 dodatkowych urządzeń

najnowocześniejszych do mierzenia prędkości to duży komfort pracy dla samych policjantów, ale też myślę, że dla społeczeństwa, dla użytkowników dróg, dla kierowców, którzy bez cienia wątpliwości będą mogli zobaczyć ewentualne przekroczenie, bądź też jazdę zgodnie z przepisami – dodał nadinspektor Piotr Leciejewski, komendant kujawsko-pomorskich policjantów.

Laserowy miernik prędkości LTI 20/20 TruCAM II to zaawansowane, kompaktowe urządzenie, łączące w sobie funkcje wideokamery, aparatu cyfrowego, laserowego pomiaru prędkości. Gromadzi pełen zestaw dowodów zarejestrowanych kamerą wideo, a obraz o wysokiej rozdzielczości umożliwia identyfikację marki pojazdu, numeru tablicy rejestracyjnej oraz, w sprzyjających warunkach, twarzy kierowcy.

Zakup 10 laserowych mierników prędkości TruCAM II został zrealizowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na łączną kwotę ponad 429 tysięcy zł. Cena jednego urządzenia wyniosła 42 914,70 złotych.

Urządzenia trafiły do wybranych jednostek policji w Toruniu, Inowrocławiu, Lipnie, Golubiu-Dobrzyniu, Chełmnie oraz Aleksandrowie Kujawskim.

Opr. (Szyw)
fot. KWP

Powiat

Wsparcie dla niepełnosprawnych

Starostwo Powiatowe w Golubiu-Dobrzyniu pozyskało niemal 200 tysięcy złotych na dofinansowanie projektów poprawiających komfort życia osób niepełnosprawnych. Wsparcie trafi do powiatu, gminy Kowalewo Pomorskie oraz gminy Zbójno.

W zeszłym tygodniu w siedzibie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Toruniu starosta golubsko-dobrzyński Franciszek Gutowski, wicestarosta Danuta Malecka oraz skarbnik powiatu Zbigniew Szykowski podpisali kolejne umowy w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. Wnioski przygotowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu obejmują dofinansowanie trzech projektów.

W Kowalewie Pomorskim przy budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej po-

wstanie podjazd dla osób niepełnosprawnych, wózków inwalidzkich i wózków dziecięcych wraz z poszerzeniem otworu drzwiowego. Na ten cel pozyskano prawie 14 tysięcy złotych. W gminie Zbójno zostanie zakupiony samochód (9 osób) przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych z terenu gminy. W tym przypadku pozyskano niemal 140 tysięcy złotych. Dodatkowo powiat pozyskał prawie 40 tysięcy złotych na realizację projektu „Bezpieczna łazienka”.

(Szyw)
fot. SP

Region

Nie dajmy się oszukać

Golubsko-dobrzyńscy policjanci ponownie przestrzegają mieszkańców przed oszustwami przy wykorzystaniu popularnych portali społecznościowych i sprzedażowych.

W ostatnich dniach do golubsko-dobrzyńskich policjantów zgłosiła się mieszkanka Golubia-Dobrzynia, która została oszukana przy zakupie telefonu na jednym z portali społecznościowych. Golubsko-dobrzyńscy policjanci przypominają o przestrzeganiu zasad, które mogą uchronić przed oszustami.

– Uważajmy na „superokazje”. Zaniżona cena towaru powinna wzbudzić już naszą czujność – zwraca uwagę starsza aspirant Justyna Skrobiszewska, oficer prasowy w Komendzie Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu. – Zawsze sprawdźmy wiarygodność sprzedawcy. Przejrzyjmy inne aukcje i koniecznie

opinie kupujących. Na uczciwość sprzedawcy wskazuje też możliwość odbioru osobistego czy zapłaty przy odbiorze. Zachowajmy dokumenty i korespondencję związane z transakcją, potrzebne będzie nam przy ewentualnym zgłoszeniu oszustwa policji.

Opr. (Szyw)
fot. ilustracyjne

Dożynkowy rozkład jazdy

POWIAT ▶ Sierpień i wrzesień to czas dożynek. To ludowe święto to ważne wydarzenie dla rolników, połączone z obrzędami dziękczynnymi za pomyślne zakończenie żniw i prac na polach

W powiecie golubsko-dobrzyńskim dożynkowy maraton otwiera gmina Zbójno, która organizuje dożynki parafialno-gminne w Klonowie 20 sierpnia (niedziela). Początek imprezy zaplanowano na godzinę 12.15. W programie między innymi występ kapeli Sami Swoi z Ry-pina, Zuzanny Worek, zespołów: Osiedle Kwiatów, Akord oraz Loverboy. Będzie można również wysłuchać największych przebojów Zbigniewa Wodeckiego w wykonaniu Andrzeja Kozińskiego.

W sobotę 26 sierpnia dożynki gminno-parafialne organizuje gmina Kowalewo Pomorskie. Święto plonów odbędzie się w Wielkiej Łące, niestety nie znamy jeszcze szczegółów.

Dzień później, tj. 27 sierpnia na dożynki zaprasza gmina Golub-Dobrzyń, które odbędą się na placu przy remizie OSP w Cieszytach. Jak tradycja nakazuje, rozpocznie je przemarsz barwnego korowodu, po którym nastąpi msza święta dziękczynna za zebrane plony. Po obrzędzie dożynkowym zaprezentuje

się zespół Polskie Kwiaty z gminy Chełmża, a gwiazdą wieczoru będzie grupa aktorsko-kabaretowa Tercet czyli Kwartet w składzie Piotr Gąsowski, Hanna Śleszyńska, Robert Rozmus. O 19.30 przewidziano zabawę z zespołem „Po Prostu Band”.

Ostatni dożynkowy weekend zaplanowano 2 września. W tym terminie odbędą się imprezy w dwóch gminach. Gmina Ciechocin zaczyna o 12.30 przemarszem spod plebanii na plac dożynkowy za urzędem gminy. Po przywitaniu gości i okolicz-

nościowych przemówieniach odbędzie się polowa msza święta. W części artystycznej na scenie zaprezentuje się Orkiestra Dęta z Chełmży, lokalny zespół ludowy „Oskarki” i zespół instrumentalny „Nivel”. O 17.00 odbędzie się koncert, podczas którego publiczność będzie mogła wysłuchać piosenek Krzysztofa Krawczyka w wykonaniu Mirosława Deredasa. Na zakończenie zaplanowano zabawę z grupą muzyczną „Orient”.

Tego samego dnia (2 września) zakończenie żniw świę-

tować będzie gmina Radomin. Uroczystości odbędą się na boisku sportowym w Płonnem. O 13.00 zaplanowano mszę świętą, a tuż po niej rozpocznie się część obrzędowa dożynek. Organizatorzy zapewniają wiele atrakcji, a wieczór zwieńczy zabawa taneczna zespołem „Po Prostu Band”.

Wojewódzkie obchody święta plonów, czyli dożynki odbędą się 27 sierpnia w Inowrocławiu na terenie lotniska Aeroklubu Kujawskiego.

Tekst i fot. (GM)

Gmina Zbójno

Konsultacje w sprawie sołectw

10 sierpnia 2023 r. w siedzibie Urzędu Gminy Zbójno mieszkańcy mogli zabrać głos w sprawie nadania nowych statutów sołectwom z terenu gminy. W konsultacjach uczestniczyli głównie sołtysi z poszczególnych sołectw.

– Konsultacje społeczne projektu statutów sołectw gminy Zbójno poprowadził sekretarz gminy Jacek Foksiński. Na spotkaniu mieszkańcy gminy mieli możliwość zgłaszania uwag i propozycji co do zapisów w statucie. Na koniec spotkania projekt statutu został poddany pod głosowanie. Wszyscy obecni zaakceptowali jego kształt. 25 sierpnia br. statuty będą przedmiotem

sesji Rady Gminy Zbójno – informuje Urząd Gminy Zbójno.

Osoby, które mają pomysł na wprowadzenie zmian do swojego sołectwa, nadal mogą zgłaszać swoje koncepcje. Można to zrobić online w formie kwestionariusza ankietowego zamieszczonego pod adresem: www.zbojno.pl oraz w biuletynie informacji publicznej gminy Zbójno pod adresem: www.bip.zbojno.pl. Po-

nadto mieszkańcy mogą składać także opinie i uwagi za pomocą poczty elektronicznej na adres: sekretarz@zbojno.pl. Pomysły zgłoszone przez mieszkańców to nie tylko świadome i autonomiczne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności, ale także szansa na rozwój sołectwa i dopasowanie go do nowoczesnych realiów.

Jednak właściwie dlaczego wprowadza się uchwałę w sprawie nadania statutów sołectwom gminy Zbójno? Przyjęcie uchwały ma na celu wprowadzenie nowych statutów określających organizację i zasady działania sołectwa. Statuty zostaną dostosowane do aktualnie obowiązującej ustawy o samorządzie gminnym. Główną zmianą jest wydłużenie kadencji sołtysa i rady sołectkiej do 5 lat.

(AK), fot. nadesłane

Gmina Radomin

Wyremontują kolejną drogę

27 lipca 2023 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu nastąpiło uroczyste podpisanie umowy na budowę i modernizację drogi w miejscowości Rodzone (gmina Radomin).

Wójt Piotr Wolski wraz ze skarbnik Anną Gutkowską w imieniu gminy Radomin podpisali umowę z marszałkiem Piotrem Całbeckim oraz wicemarszałkiem Zbigniewem Sosnowskim na przebudowę drogi gminnej. Pozyskane w ten sposób środki finansowe pozwolą wyremontować odcinek drogi o długości 0,250 km.

– Umowa dotyczy przyznania pomocy na zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Rodzone, na działce nr 121”. Pomoc w kwocie 69 271,00 zł, która została przekazana, pochodzi ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach poddziałania

„Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii – informuje Urząd Gminy Radomin.

Planowany remont drogi to doskonała wiadomość nie tylko dla mieszkańców Rodzonego, ale też wszystkich przejezdnych. To już kolejna inwestycja drogowa w gminie Radomin, która poprawi dostępność komunikacyjną terenów wiejskich, co przełoży się na zwiększenie jakości życia na tych właśnie obszarach.

(AK)

Mała retencja kluczem gospodarki wodnej

WYWIAD ▶ Lasy są niezwykle ważnym elementem naturalnego obiegu i magazynowania wody. Wszystkie warstwy lasu, niczym gąbka, przechwytyują i zatrzymują wodę pochodzącą z opadów, by następnie powoli uwalniać ją w okresie suszy. O małej retencji porozmawiamy z Jarosławem Molendowskim, Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

– **Panie dyrektorze, zaczniemy od początku, czym w ogóle jest retencja?**

– Najprościej mówiąc, to magazynowanie wody opadowej na powierzchni ziemi, w gruncie oraz w zbiornikach naturalnych i sztucznych. Sięgając po język nieco bardziej związany z biologią i przyrodą, można zaś powiedzieć, że retencja to zdolność do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym. Wyróżniamy m. in. retencję szaty roślinnej, retencję glebową i gruntową, śnieżną, depresyjną, zbiorników i cieków wodnych.

– **Czyli mamy rozumieć, że lasy nieustannie gromadzą wodę?**

– Lasy są potężnymi rezerwuarami wody, chroniącymi nas przed suszami, powodzią i nadmiernym odpływem wód. Zmiany zachodzące w przyrodzie w ostatnich dziesięcioleciach sprawiły jednak, że konieczna jest pomoc, by na nowo przyroda gromadziła wodę. Na przykład pojawiające się w sezonie letnim nagłe i obfite opady deszczu prowadzą często do niekontrolowanych wezbrań rzek, lokalnych podtopień, a nawet powodzi. Część wody opadowej może zostać zgromadzona i zatrzymana m. in. w istniejących na terenach leśnych zbiornikach. Retencjonowanie wody w okresach jej nadmiaru jest równie ważne jak jej zatrzymywanie w okresach suszy.

– **Na czym polega mała retencja, która jest szczególnie ważna dla lasów?**

– Istotą małej retencji jest spowalnianie odpływu wody z terenów leśnych. W jej ramach nie buduje się dużych obiektów hydrotechnicznych w postaci tam czy też dużych zbiorników wodnych. Koncentruje się natomiast na spowalnianiu odpływu wody, naśladując przy tym przyrodę. Obiekty małej retencji budowane są z kamieni, ziemi, drewna czy wikliny. Taką funkcję spełniają zbiorniki retencyjne, zastawki na ciekach wśród bagien i łąk, ale też naturalne mokradła i obszary wodno-błotne.

– **Jak zmiany klimatyczne wpływają na gospodarowanie wodą w leśnictwie?**

– W procesie adaptacji do zmian klimatu istotne jest to, jak gospodarujemy wodą. Las jako ekosystem powinien być przygotowany zarówno na okresy jej nadmiaru jak i niedoboru. Dlatego od ponad 20 lat Lasy Państwowe realizują działania związane z małą retencją, zarówno na nizinach jak i w górach, dostosowując rozwiązania do warunków panujących na danym terenie. Dzięki temu, że Lasy Państwowe zarządzają lasami na obszarze prawie całej Polski, możliwe jest prowadzenie działań na większą skalę, w wielu miejscach jednocześnie.

– **Czy poprzez realizację projektu małej retencji można poprawić walory przyrodnicze lasu?**

– Polskie lasy charakteryzuje duża różnorodność biologiczna, są dobrze zagospodarowane i otwarte dla odwiedzających je turystów. Realizacja projektów małej retencji nizinnej bardzo mocno przyczyniła się do poprawy walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Było i jest to możliwe dzięki wykorzystaniu funduszy europejskich, a także pracy wielu leśników.

– **Czy RDLP w Toruniu korzysta z możliwości udziału w projektach małej retencji nizinnej?**

– Realizacji właśnie tych wyżej wymienionych celów służył projekt

małej retencji nizinnej zrealizowany przez 177 nadleśnictw z obszaru całej Polski. W ramach projektu leśnicy zrealizowali cały szereg działań mających na celu zwiększenie ilości retencjonowanej wody na terenach leśnych. Dzięki nim powstało wiele obiektów hydrotechnicznych, wiele miejsc też zostało przywróconych naturze. Efektem przeprowadzonych działań było również zachowanie chronionych siedlisk, którym z powodu niedoboru wilgoci groził bezpowrotny zanik. Dziś odradzające się torfowiska, mokradła i bagna urozmaicają krajobraz, przede wszystkim jednak wzbogacają ekosystem. Celem realizowanych projektów jest wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w nizinnych ekosystemach leśnych. Podejmowane działania ukierunkowane są na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powódzie i podtopienia, susza i pożary. Cele te zostaną osiągnięte poprzez realizację kompleksowych działań polegających na zabezpieczeniu lasów przed kluczowymi zagrożeniami związanymi ze zmianami klimatycznymi. Obejmują one rozwój systemów małej retencji oraz przeciwdziałanie nadmiernej erozji wodnej na terenach nizinnych. 17 z 28 jednostek Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu

w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz 2014-2020 wzięło udział w projektach współfinansowanych ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

– **W związku z powyższym, jakimi efektami tych działań mogą pochwalić się leśnicy toruńskiej dyrekcji?**

– Jednym z największych projektów retencyjnych zrealizowanych w okresie 2007-2013, w którym ratowano cenne przyrodniczo miejsca na terenie RDLP w Toruniu, był projekt Nadleśnictwa Runowo w rejonie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Torfowisko Messy – wyjątkowego obszaru mokradeł, powstałego po zanikłym jeziorze. W ramach programu małej retencji dokonano renaturyzacji rzeki Orli na odcinku 8 km oraz przebudowy urządzeń melioracyjnych na użytkach zielonych. Wraz z gruntowną przebudową koryta Orli wykonano rów przerzutowy o długości 0,9 km, przepusty i zastawki oraz rowy doprowadzające wodę do leśnych oczek. Działania te zatrzymały proces osuszania tego cennego przyrodniczo terenu, uchroniły naturalny stan torfowisk, łąk i pastwisk oraz odbudowały zniszczone i pozbawione wody koryto rzeki Orli. Zaś w perspektywie finansowej 2014-2021 jednym z najciekawszych projektów, który w chwili obecnej jest w trakcie realizacji, jest projekt

Nadleśnictwa Gołębki, polegający na wykorzystaniu wody z kopalni kruszywa wapiennego, obecnie przesyłanej wprost do rzeki Noteć, do nawadniania terenów leśnych oraz wypełniania istniejących i nowo budowanych zbiorników retencyjnych. Doprowadzenie wody do obszarów leśnych nastąpi poprzez system rowów i rurociągów, które będą spełniać również rolę retencjonowania wody. Działania powyższe pozwolą na odtworzenie dawniej istniejących zbiorników wodnych w Leśnictwie Szczepanowo. Dodatkowo wybudowany zbiornik wstępny będzie pełnił funkcję osadnika i separatora substancji ropopochodnych.

– **Czyli panie dyrektorze, mała retencja to wielka sprawa?**

– Dobrze nawodnione lasy i mokradła są ostoją różnorodności biologicznej. Tereny położone wokół zbiorników wodnych oraz obszary podmokłe stanowią przyjazne środowisko do rozwoju rzadkich gatunków zwierząt i roślin, wzbogacając nasze otoczenie przyrodnicze. Zatem woda w lesie (i nie tylko) cieszy oczy. Małe oczka wodne i większe zbiorniki, kaskadowe lub o nieregularnych kształtach, urozmaicają monotonne niekiedy leśne krajobrazy i nierzadko stają się lokalną atrakcją turystyczną. Na koniec należy dodać, że projekty, które wpisują się w tzw. małą retencję nizinną na obszarach leśnych, są inwestycjami potrzebnymi w dobie postępujących zmian klimatycznych. Każda ilość zretencjonowanej wody jest bardzo ważna i wpływa korzystnie zarówno na ekosystemy leśne jak i występujący tam świat zwierząt. Zrównoważone leśnictwo polega między innymi na dostosowywaniu się do ciągłych zmian zachodzących w lesie. Leśnicy muszą więc przewidywać przebieg procesów przyrodniczych i ich skutki. Jest to bardzo trudna praca, gdyż nie sposób przewidzieć efekty. Zawsze jednak działamy tam, gdzie jesteśmy w stanie zapobiegać negatywnym skutkom różnych procesów lub przynajmniej możemy ograniczać ich konsekwencje.

(artykuł sponsorowany)
fot. Nadleśnictwo Gołębki

DOŻYNKI

Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
Archidiecezji Gnieźnieńskiej,
Powiatu Inowrocławskiego,
Miasta Inowrocław
i Gminy Inowrocław

KUJAWY
POMORZE

27 sierpnia 2023 r. | INOWROCŁAW | Aeroklub Kujawski

UROCZYSTOŚCI GŁÓWNE

- 10:45 **Przemarsz Korowodu Dożynkowego**
- 11:00 **Uroczysta Msza Święta Dożynkowa**
pod przewod. Abp. Wojciecha Polaka,
Prymasa Polski, Metropolity Gnieźnieńskiego
- 13:00 **CZĘŚĆ OFICJALNA:**
- odegranie hymnu państwowego
- powitanie gości i wystąpienia
- ogłoszenie wyników konkursów
dożynkowych

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

- 9:00 **Konkursy** o nagrodę Marszałka
na najładniejsze wieńce dożynkowe
- 9:15 **Rowerowy rajd dożynkowy**
- 10:30 **Otwarcie kiermaszu** *Wieś żywi miasto*
Wystawa maszyn rolniczych
retro oraz współczesnych
- 13:30 **Wyścigi traktorów**
Pokazy służb mundurowych
- 13:30 **Kujawski Maraton Dożynkowy:**
- kiermasz rękodzieła ludowego
- pokazy Kół Gospodyń Wiejskich
- przegląd kapel ludowych
- prezentacje ginących zawodów
- animacje, zabawy i konkursy
- warsztaty tematyczne
- 18:00 **Koncert zespołu Żuki**
- 19:00 **Gwiazda wieczoru URSZULA**

Organizatorzy:

Piotr Ciałbecki
Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Elżbieta Piniewska
Przewodnicząca Sejmiku
Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Wojciech Polak
Metropolita Gnieźnieński
i Prymas Polski

Miasto Inowrocław

Powiat Inowrocławski

Gmina Inowrocław

Partner wspierający:

Toruńska Agencja
Rozwoju Regionalnego S.A.

Patronat medialny:

KUJAWY
POMORZE.info

TVP3
BYDGOSZCZ

PiK
POLSKIE RADIO

pomorska

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Komar nie gryzie

GOLUB-DOBRZYŃ ➤ Grupa pasjonatów starych rowerów, motorowerów i motocykli zorganizowała po raz szósty wystawę swoich kolekcji. Można było zobaczyć kilkadziesiąt jednośladów, motorowerów oraz motocykli

W niedzielę (6 sierpnia) na placu przy stacji benzynowej przy ulicy Sokołowskiej pojawiło się kilkadziesiąt różnych rowerów, motorowerów oraz motocykli. Wystawę zorganizowała społeczność miłośników: KNG – Komar Nie Gryzie oraz Klub sympatyków

Fiata 126p i klasyków, Italian Classic Motorcycles – Paweł Przybysz i OSK OŚKA Golub-Dobrzyń. Imprezę wsparł Urząd Miasta Golub-Dobrzyń.

– Kolekcjonowanie rowerów i motorowerów to nasza pasja z dzieciństwa – podkreślają

wspólnie Michał Matyjasik oraz Rafał Radziszewski. – Przyświeca nam idea aby pokazać nasze zbiory oraz zachęcić innych do kolekcjonowania.

(Szyw)
fot. KMG

Gmina Zbójno

Szkoły jak nowe

Zakończyły się prace termomodernizacyjne w dwóch szkołach z terenu gminy Zbójno. Odnowione budynki czekają już na uczniów.

W lipcu 2023 r. dokonano oficjalnego odbioru prac termomodernizacyjnych dwóch budynków: Szkoły Podstawowej im. Ziemi Dobrzyńskiej w Rużu oraz Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Klonowie. Wykonawcą robót była firma BIOŚ Sp. z o.o. z Płocka.

– Prace budowlane które, trwały od marca 2023 r., obejmowały m.in. docieplenie ścian zewnętrznych wraz z wykonaniem niezbędnych robót towa-

rzyszących w tym wykonanie odwodnienia budynków. Inwestycja została zrealizowana z udziałem środków zewnętrznych – Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych – informuje Urząd Gminy Zbójno.

Promesa w ramach Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład przekazana gminie Zbójno na prace termomodernizacyjne szkół (etap I) wyniosła 1 800 000 zł.

(AK), fot. nadesłane

OGŁOSZENIE

MONTER INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I PNEUMATYCZNEJ W PRZYCZEPACH DO SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH

Miejsce pracy: Hassleholm, Szwecja

Zakres obowiązków:

- montaż instalacji elektrycznej i pneumatycznej, prace wykończeniowe, montaż osi, wykonanie testów sprawności

Oczekiwania:

- doświadczenie w elektryce i mechanice samochodowej

Warunki zatrudnienia:

- wynagrodzenie: stawka wyjściowa : 70,00 zł brutto/ godzinę
- przewidywany czas pracy : 4-5 tygodni pracy w Szwecji
1 tydzień niepłatnej przerwy w Polsce
- darmowe zakwaterowanie w Szwecji,
zwrot kosztów przejazdu Polska-Szwecja

Kandydatów prosimy o przesyłanie CV na adres :
gosia@balticum.pl
do dnia 31.08.2023

wraz z klauzulą :

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Balticum Frinab Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, przy ul. Fordońskiej 404, w celu prowadzenia rekrutacji na aplikowane przeze mnie stanowisko

BFAB

Trwają warsztaty dla seniorów

GMINA GOLUB-DOBRZYŃ ▶ Sierpień to trzeci i zarazem ostatni miesiąc realizacji 7 projektów skierowanych do seniorów. Przypomnijmy, że Gmina Golub-Dobrzyń w okresie od 22 maja do 31 sierpnia br. realizuje kolejne warsztaty dla osób w wieku 60+

Są to projekty pn.: „Seniorzy górą” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Macikowo; „Radosny wiek” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Podzamek Golubski; „Razem lepiej” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Owieczkowo; „Pora na seniora” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Cieszyny; „Kolorowe lato” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Karczewo; „Kreatywny senior” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Lisewo; „Seniorem być” – warsztaty dla seniorów w miejscowości Nowawieś.

– W ramach projektów uczestnicy mają możliwość bezpłatnego udziału w warsztatach z psychologiem, warsztatach artystycznych, warsztatach z kosmologiem, zajęciach ruchowo-terapeutycznych, warsztatach kulinarnych, warsztatach z prawnikiem, warsztatach fotograficznych, warsztatach tanecznych, warsztatach integracyjnych oraz wyjazdach

kulturalno-animacyjnych. Dodatkowo seniorzy z Owieczkowa wzięli również udział w warsztatach hipoterapeutycznych – podaje Urząd Gminy Golub-Dobrzyń.

Dotychczas odbyły się 4 wy-

jazdy kulturalno-animacyjne – na koncerty pt. „Mamma Mia” w Ciechocinku i „Wodecki Welcome To” w Toruniu oraz wycieczki do Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego w Kłóbce i na

tężnie w Ciechocinku. Wkrótce seniorzy udadzą się na wycieczkę krajoznawczą do Inowrocławia oraz spektakl teatralny do Bydgoszczy.

– Uczestnicy nie ponoszą żad-

nych opłat związanych z udziałem w warsztatach i wycieczkach. Realizacja projektów jest możliwa dzięki środkom pozyskanym przez Gminę Golub-Dobrzyń w ramach naborów prowadzonych przez Lokalną Grupę Działania „Dolina Drwęcy”. Na realizację każdego z projektów Gmina pozyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w wysokości 95%, co daje łączną kwotę dofinansowania w wysokości 337 982,70 zł. Całkowita wartość projektów to 355 673,84 zł. Wcześniej podobne warsztaty dla seniorów realizowano w Sokołowie, Ostrowitem, Gałczewku, Pustej Dąbrowce, Wrockach, Skępsku i Białkowie – podaje UG Golub-Dobrzyń.

Łącznie gmina pozyskała na projekty społeczne dedykowane seniorom 687 982,70 zł.

(red)

fol. UG Golub-Dobrzyń

Wakacyjne starty kolarzy Sokoła

GMINA KOWALEWO POMORSKIE/REGION ▶ Kolarski peleton, w tym zawodnicy UKS „Sokół” Wielkie Rychnowo zawitał w dniach 04-06 sierpnia br. do Grudziądza, Gruczna i Kijewa Królewskiego, gdzie rozegrano Międzynarodowe Wyścigi Kolarskie

W piątek nasi żacy, młodziczki, młodzicy i juniorzy młodzi wystartowali w X Międzynarodowym Kryterium Ulicznym - XIV Memoriale Szymona Wołocha rozegranym na ulicach Grudziądza. Miejsca w „top 10” w swoich kategoriach wiekowych wywalczyli Wojciech Bukalski – 7. miejsce; Konrad Ostrowski – 9.

miejsce; Dawid Lewandowski – 9. miejsce i Ksawery Zieliński – 10. miejsce. Cenne doświadczenie zebrali Arkadiusz Dulnikowski i Florian Błaszkiwicz.

Następnego dnia w Grucznie rozegrano XIII Międzynarodowe Kryterium Uliczne. Z dobrej strony zaprezentowali się Wojciech Bukal-

ski i Dawid Lewandowski, którzy wywalczyli odpowiednio 11. i 14. miejsce. Pozostałym udział w kraksach, dyspozycja dnia i brak kolarskiego szczęścia uniemożliwiły osiągnięcie dobrego wyniku.

Niedziela to start w XIX Memoriale Wojciecha Paducha w Kijewie Królewskim, gdzie UKS „Sokół” Wielkie Rychnowo reprezentowało 9 zawodników, a wyniki przedstawiają się następująco: Jagoda Dębińska – 10. miejsce; Wiktoria Cwikińska – 11. miejsce; Dawid Lewandowski – 12. miejsce; Nikola Nowakowska – 13. miejsce; Wiktoria Mańska – 14. miejsce; Amelia Falkowska – 15. miejsce; Amelia Mańska – 20. miejsce; Konrad Ostrowski – 37. miejsce Wojciech Bukalski i Mateusz Borzejewicz po krasie nie ukończyli rywalizacji.

Zadanie dofinansowane przez Gminę Kowalewo Pomorskie w ramach dotacji przyznanej na organizację działań w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2023.

(red), fot. UM Kowalewo Pomorskie

Gmina Golub-Dobrzyń/Region

Cztery gminy naprawią drogi

dokończenie ze str. 1

W przypadku inwestycji drogowych dofinansowanie wynosi 63 proc., więc jest bardzo korzystne dla samorządów, które z racji inwestowania na dużą skalę borykają się z problemem pozyskania środków – stwierdził wicemarszałek Zbigniew Sosnowski, który w zarządzie województwa odpowiada właśnie za inwestycje w tego rodzaju infrastrukturę.

W spotkaniu z przedstawi-

cielami beneficjentów (51 gmin i jeden powiat) uczestniczyły też przewodnicząca sejmiku województwa Elżbieta Piniewska i radna województwa Katarzyna Lubańska.

Dzięki środkom naszego segmentu PROW w Kujawsko-Pomorskiem zbudowano już lub zmodernizowano blisko 300 kilometrów dróg lokalnych. Pieniądze programu służą także m.in. budowie wodociągów i kanalizacji (zbudowano/zmodernizowano

odpowiednio 100 i 180 kilometrów tych sieci), budowie przydomowych oczyszczalni ścieków (ponad 2000 instalacji), budowie i przebudowie targowisk (17 inwestycji), budowie i przebudowie świetlic, domów kultury i bibliotek (30 zrealizowanych projektów) oraz ich wyposażaniu (43 projekty), a także tworzeniu małych firm (636 w tej perspektywie finansowej) i rozwijaniu większych przedsiębiorstw (185).

(ak), fot. ilustracyjne

Przejdź szkolenie z samoobrony

KOWALEWO POMORSKIE ➤ Już w najbliższy weekend (19-20 sierpnia) w Kowalewie Pomorskim odbędzie się darmowy kurs samoobrony dla kobiet. Organizuje go Ministerstwo Obrony Narodowej wraz z Centralnym Wojskowym Centrum Rekrutacji i Dowództwem Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych

BEZPŁATNE ZAJĘCIA Z WOJSKOWYMI INSTRUKTORAMI

SAMOOBRONA Kobiet

ZAUF AJ WOJSKU

**19-20 SIERPNIA
KOWALEWO POMORSKIE
CRiS**

tel. 571 604 417; 667 673 526
e-mail: j.kolodziejska@ron.mil.pl

W PROGRAMIE:

- TRENING PODSTAW SAMOOBRONY
- ROZMOWA O ZDROWYM ODŻYWIANIU
- ZASADY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY
- WOJSKOWA GROCHÓWKA Z ŻOŁNIERSKIM CHŁEBEM

SKOŃCZYŁAŚ 18 LAT? ZGŁOŚ SIĘ!

PRZYJDŹ SAMO LUB Z MAMĄ, DARCIA, WNUCZKĄ, ZABIERZ RODZINĘ!

SZCZEGÓŁY NA WWW.MON.GOV.PL I WWW.WOJSKO-POLSKIE.PL

W naszym powiecie szkolenie będzie się o w dniach 19-20 sierpnia na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim. Wcześniej tego typu szkolenie odbyło się między innymi w Rypinie. Przypominamy, że projekt realizowany jest w każdym wo-

jewództwie w wybrane weekendy od 27 maja do 20 sierpnia. Żołnierze – instruktorzy nauczą podstawowych zasad codziennego bezpieczeństwa, sposobów wykrywania oraz unikania zagrożeń. Pokażą techniki walki wręcz przydatne w niebezpiecznych sytuacjach. To okazja dla wszystkich chętnych pań, aby pod okiem doświadczonych instruktorów nauczyć się podstaw umiejętności zachowania się w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu, zwłaszcza w sytuacjach z zastosowanej wobec nich przemocy fizycznej. Uczestniczki będą miały także okazję zapoznać się z zasadami zdrowego stylu życia oraz odświeżyć praktyczną wiedzę nt. zasad udzielania pierwszej pomocy.

Celem projektu jest promowanie obronności oraz budowanie pewności siebie w sytuacji kryzysowej. Każda z uczestniczek szkolenia po

jego ukończeniu otrzyma pamiątkowy certyfikat.

W każdym z miejsc, w czasie szkolenia ochotniczek, ich bliscy, osoby towarzyszące, mogą odwiedzić punkty promocyjno-informacyjne lokalnych jednostek wojskowych. Każdy zainteresowany służbą w wojsku będzie mógł znaleźć kompleksową informację o rekrutacji do Sił Zbrojnych i porozmawiać z przedstawicielami Wojskowego Centrum Rekrutacji. Na zakończenie szkolenia nie zabraknie kulinarnego hitu, jakim jest wojskowa grochówka.

Bliższych informacji na temat projektu „Samoobrona kobiet – zaufaj wojsku” w Wojskowym Centrum Rekrutacji w Brodnicy udziela podporucznik Justyna Kołodziejska (Tel. 571 604 417 e-mail: j.kolodziejska@ron.mil.pl).

**Opr. (Szyw)
fot. MON**

Region

Nagrody za witacze do zdobycia

Dożynki za pasem, przygotowania do nich we wszystkich gminach idą pełną parą, więc już niedługo w miejscowościach, w których obchodzone będzie święto plonów, pojawią się witacze. Za najbardziej pomysłowy można dostać nagrodę finansową od Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

Marszałek Piotr Całbecki po raz piąty zaprasza sołectwa z naszego województwa do udziału w konkursie „Pomysłowy witacz dożynkowy 2023”. – Ideą konkursu jest kultywowanie tradycji oraz aktywizacja mieszkańców do wspólnego działania i kreowania wizerunku swojej miejscowości – wyjaśnia organizator.

Uczestnikami mogą być sołectwa zgłoszone do konkursu przez wójta lub burmistrza. Gmina może

wybrać tylko jedno sołectwo, które zgłosi jeden witacz. Podstawowe materiały wykorzystane przy budowie dekoracji powinny być związane ze świętem plonów. Warto więc użyć kłosów, ziarna, warzyw, owoców, kwiatów. Na witaczu należy umieścić nazwę miejscowości i rok sporządzenia ozdoby. Dożynkowe kompozycje powinny być zlokalizowane w widocznym i bezpiecznym dla ruchu pojazdów miejscu. Organizator wyklucza wy-

korzystanie żywych zwierząt.

Komisja konkursowa będzie brała pod uwagę m.in. jakość i rodzaj użytych materiałów, walory estetyczne, technikę wykonania, kolorystykę, różnorodność użytych elementów, oryginalność formy i rozwiązań konstrukcyjnych oraz promocję witacza na stronie internetowej gminy.

Na laureatów czekają nagrody, które zasilą budżet zwycięskich sołectw. Za I miejsce będzie można

dostać 3 tys. zł, za II – 2 tys. zł, za III – 1 tys. zł.

Zgłoszenia do konkursu należy dokonać pocztą tradycyjną na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Rolnictwa i Geodezji, Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń, z dopiskiem „Konkurs Pomysłowy witacz dożynkowy 2023”, do 26 września tego roku. Szczegółowe informacje na temat organizacji konkursu można uzyskać pod

nr. Telefonu: 56 62 15 934.

Regulamin i formularz zgłoszeniowy są do pobrania na stronie: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl>. Można je znaleźć korzystając ze ścieżki: menu tematyczne – rolnictwo i obszary wiejskie lub przy pomocy wyszukiwarki dostępnej na stronie Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

**Tekst i fot.
(jd)**

Handel po staremu

XIX WIEK ▶ Na terenie ziemi dobrzyńskiej wciąż aktualna jest tradycja jarmarków. Mają one już inny charakter niż kiedyś. Nie znajdziemy tam zwierząt, mniej jest rolników, więcej chińszczyzny. Nawet ludzie kupują mniej, ale wciąż widać, że są one miejscem spotkań, wymieniań plotek, ponarzekań lub pochwalenia się. Jak wyglądał handel na ziemi dobrzyńskiej przed ponad wiekiem? Dość podobnie

Oskar Kolberg opisał typowy obraz jarmarku dobrzyńskiego. W tamtych czasach ostoją handlu byli Żydzi. Handlowali wszystkim i to niekoniecznie dobrej jakości. – Chuderlawa twarz o zapadłym, błyszczącym oku, przedzielona wyrazistym nosem, zakończona ryżą brodą i pejsami. Postać chwiejąca się na cienkich nogach, dziurawe niebieskie pończochy, pantofle, kubraczek nankinowy tak został ubłocony i brudny, że bez świeżości jest i barwy – tak opisywano ówczesnego, typowego żydowskiego handlarza. Oprócz jarmarków obwoźni żydowscy kupcy odwieźdali także gospodarstwa, niejako po drodze. Sprzedawali nici, igły, tasiemki. Wszystko tanie i niskiej jakości. Ale dla mieszkańców wsi był to jeden z nielicznych momentów, by zrobić zakupy. Trudno było o sieć sklepów na literę D, która opanowała obecnie całą Polskę.

Stałym elementem handlu było targowanie się. I to nie prawda, że tylko Żydzi byli w tym mistrzami. Z opowieści Kolberga wynika, że dorównywały im wiejskie gospodynie. – A toć mój jedyny, bida ciężka, na stodole wiele nie ma! – cytuję rozmowę handlową gospodyni z Żydem Kolberg. – Nu! Co tu gadać Jakubowa. Pan Bóg da, to urodzi się i za-

placita. Przecie Jakub takie dobre chłop – odpowiadał Żyd. – A wy jaka jesteście gospodyni! Aj waj!

Jak widać kupcy godzili się czasem na sprzedaż na kredyt. Dlaczego? Sprzedane towary nie były wiele warte, ale używano coś więcej – wdzięczność i polecenie innym klientom. Jeszcze ważniejsza była rozmowa przy wódce, która następowała po akcie handlu. Kupiec dzięki temu zdobywał całe mnóstwo informacji o wsi, jej mieszkańcach i ich potrzebach.

Na jarmarkach było podobnie. Proces targowania się był za to łatwiejszy dla klientów, ponieważ liczba sprzedawców była większa. Niestety Żydzi byli solidarni w handlu i nie schodzili poniżej wcześniej wspólnie ustalonych kwot. Jarmarkom towarzyszył zazwyczaj jazd wozów z całej okolicy. Handlowano z ziemi lub też z ręki. Na jarmark trzeba było ubrać się lepiej niż na co dzień. Najtrudniejszym do dostania towarem były dobre buty. Podkreślamy słowo „dobre”, ponieważ w Dobrzyniu czy Rypinie było mnóstwo żydowskich szewców, ale ich towary nie należały do czołówek. Do tego na jarmarkach sprzedawano je po wysokich cenach. Co ciekawe sami szewcy byli biedni, a największy zysk trafiał w ręce pośredników.

Terminy jarmarków wywodziły się jeszcze z czasów średniowiecznych i trwały siłą tradycji, i przyzwyczajenia. Tym co towarzyszyło targom nawet bardziej niż dziś, był rwetes rozmów: – Marysię oszołomił zupełnie krzyk, głośnie rozmowy w jidysz. Słychać było także hebrajski mniej lub bardziej poprawny polski, a niekiedy i bezbłędną polszczyznę – czytamy we wspomnieniach Teresy Małkowskiej-Chwiejczak.

W książce pt. „Z jarmarku” autor doskonale opisuje emocje jakie towarzyszyły udawaniu się do tej „świątyni handlu”. – Człowiek, kiedy wybiera się na jarmark, jest pełen nadziei. Spodziewa się znaleźć tam jakieś nadzwyczajne towary. Leci więc na ten jarmark jak strzała z łuku. Mknie jak szalony. Nie zaczepiajcie go wtedy. On nie ma czasu! Gdy wraca z jarmarku, wie już, co kupić. Wtedy ma czas. Może już ochłonąć, może też zdać relację ze swoich osiągnięć. Może opowiadać powolutku, nie śpiesząc się, o wszystkim. Z kim się na jarmarku spotkał, co widział i co słyszał. Prawda jednak nie przedstawia się dokładnie tak: kiedy mówi się „z jarmarku”, to ma się na myśli drogę powrotną albo wrażenia wyniesione z wielkiego jarmarku.

(pw)

XX wiek

Początki czterech kółek

Jak zaczęła się historia polskiej motoryzacji? W drobnym akcencie historycznym tych dziejów odegrał rolę powiat lipnowski.

W 1908 roku grupa zapaleńców stworzyła Towarzystwo Automobilistów Królestwa Polskiego. Jednym z pierwszych członków był Antoni Borzewski, właściciel Ugoszcza w powiecie rypińskim. W 1912 roku wydano pierwszą mapę samochodową Królestwa Polskiego, a pierwszy rajd liczył 282 wiorsty.

W dniach 26-29 czerwca 1914 roku automobilisci urządzili rajd na trasie: Warszawa – Włocławek – Ciechocinek – Lipno – Kikół – Chrostkowo – Sosono – Gójsk – Warszawa. Łącznie trasa liczyła 1139 wiorst. Na starcie stanęło 7 samochodów. Przedostatniego dnia zawodów w odległym Sarajewie

dokonano zamachu na następcę tronu Austro-Węgier. To wydarzenie spowodowało wybuch I wojny światowej.

Najciekawsza jest jednak informacja o celu rajdu. Czytamy, że miał on na celu „stwierdzenie, jakiego typu samochody są najbardziej odpowiednie dla naszych dróg”. Nasze drogi były wówczas niemal wyłącznie gruntowe. Tylko w miastach można było liczyć na lepszej jakości nawierzchnię. Jeszcze ciekawsze było to, że uczestnicy rajdu nie otrzymywali zbyt wielkich nagród. Były to specjalne żetony, które umieszczano w kolekcji.

(pw), fot. ilustracyjne

XX wiek

Wiejski zamach stanu

Sołtys to ważna persona we wsi. Dziś niestety nie ma zbyt wielu chętnych na tę funkcję. Każdy jest zabiegany i zapracowany. Dawniej bycie sołtysiem było wyróżnieniem, ale zaufanie ludzi można było równie szybko stracić. Odwołanie sołtysa odbywało się w naszych okolicach z pewnym stałym rytuałem.

Na ziemiach zaboru rosyjskiego sołtys był organem wykonawczym gminy. To oznacza, że miał większe uprawnienia niż obecnie. To on nakładał kary, w tym nawet kary aresztu lub robót publicznych. Odpowiadał za porządek we wsi. Sołtysa wybierało zgromadzenie mieszkańców. Ono mogło go także odwołać, ale u nas czyniono to po cichu. Tak, aby sołtys dowiedział się o planowanym wiejskim zamachu stanu jak najpóźniej.

Po domach rozsyłano wiadomość, tzw. kulę, w której to umawiano się na spotkanie wiejskie konkretnego dnia. Kula miała formę zakrzywionej laski. Był to więc „wiejski sms”. Kula na stałe była u sołtysa, ale gdy chciano go obalić, ktoś szybko wyrabiał

z kawałka kija kolejną kulę. Celem zebrania był wybór nowego sołtysa. Oczywiście było to głosowanie nieoficjalne. Chodziło o wybranie najsilniejszego konkurenta i później zorganizowanie już oficjalnego zebrania. Tak oto opisano całe podejście chłopów do odsuwania sołtysa.

„Gdyśmy nowego sobie obrałi, a stanęli z dawnym, to zrazu gromada cicho tylko szepce. Ale gdy już zagrzeje, to i wszystko w oczy powie! Odbiera od sołtysa dawnego papiery i te papiery oddaje do rąk nowemu.” Na początku XX wieku sołtysi byli raczej młodzi. Gromada we wsi wiedziała, że młodą osobą łatwiej sterować, a kto by chciał mieć nad głową silny charakter?

(pw)

Rycerze z basenu Morza Śródziemnego

ŚREDNIOWIECZE ▶ Tym razem przybliżamy historię innego zakonu rycerskiego – Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana z Jerozolimy, z Rodos i z Malty czyli joannitów. Co ciekawe zakon istnieje do dziś

Siedziba joannitów znajdowała się m.in. na wyspie Rodos

Suwerenny Rycerski Zakon Szpitalników Świętego Jana z Jerozolimy, z Rodos i z Malty powstał jeszcze przed I krucjatą. Jego początki sięgają nieformalnego bractwa, zawiązanego przy szpitalu św. Jana Chrzciciela, który został założony przez mieszczan z włoskiego małego państwa Amalfi w 1070 roku. Było to bractwo zakonne pod wodzą charyzmatycznego, półlegendarnego, a dziś błogosławionego brata Gérarda. W czasie pierwszej krucjaty szpital okazał się bardzo przydatną instytucją; istniejące przy nim bractwo przekształciło się w zakon rycerski, który w 1113 roku został oficjalnie uznany przez papieża Paschalis II. W odróżnieniu od Krzyżaków zakon joannitów – podobnie jak templariuszy – miał od początku charakter międzynarodowy i przyjmowano do niego wszystkich szlachetnie urodzonych rycerzy katolickich, bez względu na ich narodowość.

Władcy Królestwa Jerozolimskiego, powstałego na bazie

sukcesów pierwszej krucjaty, nałożyli na joannitów, dla odciążenia jednostek liniowych, obowiązek strzeżenia bezpieczeństwa wewnętrznego w nowym państwie. Joannici rozpoczęli w tym czasie budowę całej sieci warowni i zamków na terenie Palestyny. Wśród nich była ogromna warownia-szpital Margat, która stała się później oficjalną siedzibą zakonu. W 1144 roku Rajmund II, hrabia Trypolis, oddał szpitalnikom zamek Krak des Chevaliers. Zakon uzyskał w tym czasie także szereg przywilejów i dóbr w całej chrześcijańskiej Europie, w której powstała sieć jego komandorii, również w Polsce.

Po upadku Jerozolimy joannici przenieśli swój główny szpital do Akki, a siedzibę do Margat. Po zdobyciu Akki przez Mameluków i upadku Królestwa Jerozolimskiego w 1291 roku. Zakon przeniósł się razem z templariuszami na Cypr. Po likwidacji zakonu templariuszy papież przekazał większość ich dóbr i ziem joannitom, jednak nie wszystkie posiadłości udało

im się przejąć. Nagły wzrost potęgi umożliwił joannitom pod wodzą bezwzględnej Fulko de Villaretta zorganizowanie najeżdzu na wyspę Rodos, będącą formalnie pod władzą Bizancjum. Joannici zajęli i spacyfikowali całą wyspę, i utworzyli na jej terenie sprawnie zarządzane państwo zakonne. Przyjęli też nazwę Kawalerów Rodyjskich. Rycerze przesiedli się z koni na okręty, a ich państwo stało się szybko potęgą morską, kontrolującą handel we wschodniej części Morza Śródziemnego. Jego obecność była czynnikiem sprzyjającym wzrostowi zamożności włoskich miast-państw, zwłaszcza Wenecji.

Członkowie zakonu pochodzili z wielu państw Europy. Podzieleni byli na osiem grup narodowościowo-terytorialnych, zwanych językami (Langues) lub mowami. W fortecach bronionych przez zakon każda Lingua strzegła tylko jednej części murów, co wzmacniało rywalizację i konkurencję między mowami, choć z drugiej strony osłabiało jedność zakonu.

Kontrola zakonna handlu morskiego stała w sprzeczności z interesami Imperium Osmańskiego, które podejmowało ciągłe ataki na Rodos. Czwarta próba zdobycia wyspy, podjęta w 1522 roku przez wojska Sulejmana Wspaniałego powiodła się. Po sześciu miesiącach oblężenia, w dniu 22 grudnia 1522 roku, wielki mistrz Filip Villiers de l'Isle Adam został zmuszony do kapitulacji. W uznaniu dla męstwa Kawalerów sułtan pozwolił im odpłynąć z bronią i sprzętem. Zwycięzcy oddali również pokonanym honory wojskowe. Przez siedem lat zakon tułał się po różnych portach Morza Śródziemnego, aż wreszcie cesarz Karol V w 1530 roku pozwolił Kawalerom Rodyjskim osiedlić się na Malcie, gdzie zbudowali port, szpital i warownię, z której ponownie nękali okręty osmańskie. Wtedy też przyjęli używaną do dziś nazwę Kawalerów Maltańskich.

Ataki okrętów zakonnych

spowodowały szybką odpowiedź Imperium w postaci inwazji, jednak długotrwałe oblężenie Malty, tzw. Wielkie Oblężenie Malty w roku 1565 przez wojska Sulejmana Wspaniałego, nie przyniosło efektu. W roku 1566 rozpoczęto budowę miasta, mającego stać się nową stolicą. Na cześć Jeana de la Vallette, wielkiego mistrza w latach 1557–1568, dowodzącego wojskami zakonu podczas oblężenia, miasto to będące stolicą współczesnej Malty nazwano Vallettą.

Zakon stworzył na Malcie państwo zakonne równie świetnie zorganizowane jak wcześniejsze na Rodos. To późniejsze przetrwało do roku 1798, kiedy to flota Napoleona, kierująca się do Egiptu, zajęła wyspę bez większego oporu, przekształcając ją w zamorską prowincję Francji. Większość dóbr, które kawalerowie maltańscy zmuszeni byli pozostawić na Malcie, została zajęta przez wojska francuskie. Nie cofnęły się one nawet przed splądrowaniem kościołów, co wywołało bunt miejscowej ludności, początkowo przychylniej Francuzom. Kosztowności należącej do zakonu wywieziono z wyspy na statku „L'Orient”, który w czasie bitwy pod Abukirem został zatopiony wraz z całym ładunkiem.

Na skutek wojen napoleońskich w Europie zakon utracił większość swoich komandorii. W roku 1800, wywołane przez Maltańczyków powstanie, wsparte przez flotę angielską i portugalską, doprowadziło do zajęcia Malty przez wojska brytyjskie. Dwa lata później między Francją i Wielką Brytanią został zawarty pokój w Amiens, którego jeden z punktów mówił o przywróceniu Malty zakonowi. Jednak rok później traktat ów został zerwany i do oddania wyspy Kawalerom Maltańskim nie doszło. Zakon ostatecznie musiał pogodzić się z jej utratą, kiedy w 1814 roku traktat paryski oficjalnie uznał brytyjskie zwierzchnictwo nad wyspą.

Po upadku Malty wielki mistrz Ferdynand von Hompesch z konwentem udał się do

austriackiego Triestu. W roku 1799 roku, po rezygnacji von Hompescha, nowym wielkim mistrzem i protektorem Kawalerów Maltańskich został car Rosji Paweł I. Od roku 1774 roku na terenie Rzeczypospolitej Obojga Narodów działał katolicki Wielki Przeorat Polski, a po rozbiorach został przekształcony we Wielki Przeorat Rosji. W tym czasie stolicą Zakonu stał się Sankt Petersburg. W 1801 roku car Paweł I został uduszony przez członków swojej świty, wśród których było czterech kawalerów maltańskich. Następny car, Aleksander I, syn Pawła I, sam zrzekł się dziedziczenia stanowiska wielkiego mistrza, a na namiestnika kawalerów maltańskich mianował baliwa Mikołaja Sałtykowa. Rada Zakonu, za zgodą protektora cara Aleksandra I, zwróciła się w 1802 roku do papieża Piusa VII o wyznaczenie nowego wielkiego mistrza. W roku 1803 papież zatwierdził wybór Jana Chrzyciela Tomasiego, wspieranego przez prawosławnego wielkiego przeorata Rosji.

Po upadku Napoleona zakon odzyskał część swoich dóbr na Sycylii i w okolicach Ferrary, jednak trudności finansowe zmusiły Kawalerów Maltańskich do ich porzucenia i przeniesienia swojej siedziby do Rzymu. W XIX wieku rozproszeni po Europie kawalerowie maltańscy zaczęli zakładać nieformalne stowarzyszenia świeckie, będące odtworzeniem dawnej struktury przeoratów. Część z nich miała charakter katolicki, część protestancki.

Obecnie wszystkie katolickie stowarzyszenia kawalerów maltańskich są oficjalnie częścią Zakonu, zaś protestanckie stowarzyszenie angielskie i niemieckie funkcjonują niezależnie, ale stale współpracują i wymieniają doświadczenia z zakonem katolickim. Zakon w swojej części katolickiej liczy dzisiaj ok. 10 tys. członków, zrzeszonych w sześciu wielkich przeoratach, 4 subprzeoratach i 45 związkach narodowych. 160 członków jest Polakami.

Opr. i fot. (Szyw)

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU GOLUBSKO-DOBZYŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Auto-moto

Autokasacja/demontaż

Absolutnie auta kupię w całości, rozbite lub na złom, odbiór lawetą, tel. 887-813-007

Nieruchomości

Działki

Sprzedam działkę budowlaną, 2180m, Sadykierz, media 80m. Tel. 668-831-692

Mieszkania

Sprzedam piękne mieszkanie w centrum miasta Wąbrzeźna. ul. 1-go Maja, jedna z głównych ulic miasta. Mieszkanie w kamienicy o powierzchni 72 m2 do remontu. 3 pokoje, kuchnia, łazienka, przedpokój. Do mieszkania należy strych i piwnica. Piękne słoneczne mieszkanie. Cena 190 000 zł do negocjacji. Tel. do kontaktu 699-905-628

Rolnictwo

Zwierzęta

Sprzedaj kurek odchowanych dostawa gratis. Tel. 503-508-148

Urząd Gminy Ciechocin
Ciechocin 172
tel. 56 683 77 81 lub 83

Urząd Gminy Radomin
Radomin 1a
tel. 56 683 75 22

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Sokołowska 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 28 19

Oświata

Specjalny Ośrodek
Szkolno-Wychowawczy we Wielgim
Wielgie 80a
tel. 54 280 19 08

Publiczna Szkoła
Muzyczna I stopnia
w Golubiu-Dobrzyniu
ul. Konopnickiej 15
tel. 535 353 977
Filia w Kowalewie Pomorskim
ul. Odrodzenia 7
tel. 535 353 786

Zespół Szkół
im. Lecha Wałęsy
w Kowalewie Pomorskim
ul. Św. Mikołaja 6
tel. 56 684 15 03

Zespół Szkół nr 2
ul. Kilińskiego 31
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 49
fax: 56 683 47 07

Zespół Szkół nr 1
im. Anny Wazówny
ul. PTTK 28
87-400 Golub-Dobrzyń
tel./fax: 56 683 54 50

Zespół Szkół Miejskich
(Szkoła Podstawowa nr 2
im. Orła Białego,
Ogólnokształcąca Szkoła
Sztuk Pięknych)
ul. Żeromskiego 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 20 26

Zespół Szkół nr 3
ul. Konopnickiej 15
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 53

Szkoła Podstawowa nr 1
im. Konstytucji 3 Maja
ul. Zamkowa 19
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 56

Przedszkole Publiczne nr 2
im. Marii Konopnickiej
ul. Sienkiewicza 6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 58 80

Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Żeromskiego 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 26 63
fax: 56 475 62 23

Przedszkole Publiczne
w Kowalewie Pomorskim
ul. Konopnickiej 13
tel. 56 684 15 22
tel. kom. 607 521 211

Szkoła Podstawowa
im. Marii Konopnickiej
w Kowalewie Pomorskim
ul. Jana Pawła II 2
tel. 56 684 01 85

Szkoła Podstawowa
im. Wojska Polskiego
w Pluskowęsach
Pluskowęsy 22a
tel. 56 684 15 41

Szkoła Podstawowa
im. Ireny Sendlerowej
w Wielkiej Łące
Wielka Łąka 11
tel. 56 684 38 20

Szkoła Podstawowa
im. Janusza Korczaka
w Wielkim Rychnowie
Wielkie Rychnowo 53
tel. 56 684 21 11

Szkoła Podstawowa
w Mlewie
Mlewo 4
tel. 56 684 23 34

Pomoc społeczna

Świetlica Socjoterapeutyczna
i Środowiskowa
ul. Sportowa 8
87-400 Golub-Dobrzyń
kom. 693 300 491

Dom Pomocy Społecznej
ul. PTTK 6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 21 05

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. J.G. Koppa 1
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 76
tel./fax: 56 682 03 91

Powiatowa Placówka
Opiekuńczo-Wychowawcza
Wielgie 80a
87-645 Zbójno
tel. 56 475 61 81
kom. 730 934 730

Miesjko-Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
87-410 Kowalewo Pomorskie
ul. Św. Mikołaja 5
tel. 56 684 11 30
kom. 601 839 676

Zdrowie

Pogotowie numer alarmowy 999
lub 112 z telefonów kom.

Szpital Powiatowy
ul. J.G. Koppa 1e
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 22 91

Gol-Med - NZOZ
ul. Szosa Rypińska 30c
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 88

Nasz-Medyk - NZOZ
ul. Szosa Rypińska 4a
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 28 81
kom. 509 354 026

Apteka Osiedlowa
ul. Marii Konopnickiej 12
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 98 88

Apteka Dobra
ul. Pod Arkadami 4/6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 472 16 64

Apteka Puls
ul. Marii Konopnickiej 7a
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 477 00 71

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Lipnowska 9
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 22 44 lub 45
numer alarmowy 998
lub 112 z telefonów kom.

Komenda Powiatowa Policji
ul. Piłsudskiego 19
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 47 754 92 00 lub 21
numer alarmowy 997
lub 112 z telefonów kom.

Posterunek Policji
w Kowalewie Pomorskim
ul. Plac Wolności 6
tel. 47 754 91 10
kom. 602 661 927

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Golubiu-Dobrzyniu
ul. Plac 1000-lecia 25
tel. 56 683 54 10

Urząd Miejski w Kowalewie Pom.
ul. Konopnickiej 13
tel. 56 684 10 24

Starostwo Powiatowe
ul. Plac 1000-lecia 25
tel. 56 683 53 80 lub 81

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Sokołowska 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 14 75

Urząd Skarbowy
ul. J.G. Koppa 1A
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 80 20

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Szosa Rypińska 26
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 52 30-33

Urząd Gminy Golub-Dobrzyń
ul. Plac 1000-lecia 25
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 00-03

Urząd Gminy Zbójno
Zbójno 178a
tel. 54 280 19 21 lub 84

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Gorce Ultra Trail

REKREACJA ▶ Jak urlop to oczywiście góry, a jak góry to bieg górski. – W tym roku los zesłał mnie na Gorce Ultra Trail. Wybrałem dystans 33 km, aby potem jeszcze przez tydzień mieć moc, chodzić po szlakach – relacjonuje Piotr Piskorski z EnDo Golub-Dobrzyń

To był jeden z najtrudniejszych biegów w jakich brał udział. I nie dystans był tu miernikiem, a warunki i trasa. Ale przecież to bieg górski, więc wiadomo, że musiało być mocno...

– Obudziła mnie burza i ulewa ok. 6.00 rano, więc już nie kładłem się dalej spać, tylko przygotowałem sobie plecak i całe wyposażenie potrzebne do biegu. Do Ochotnicy Dolnej, bo tam było zlokalizowane biuro zawodów, start i meta, miałem ok. 35 km jazdy samochodem, więc na spokojnie o 8.00 wyjechałem z Bańskiej Niżnej i pomimo, że upłyne-

ło parę godzin od pobudki, dalej lało i burza dawała o sobie znać co jakiś czas – mówi Piskorski.

Start o godzinie 10.00 w deszczu, a więc burza towarzyszyła przez pierwsze kilometry, które były bardzo trudne. Początek biegu to 8 km do góry na Lubań, gdzie znajduje się piękna wieża widokowa oraz punkt kontrolny, potem ostro w dół, po śliskich kamieniach i w błocie, co było jeszcze trudniejsze niż wbieg i tak do mety: góra, dół, góra, dół.

– Bardzo mało było płaskich odcinków. Po przekroczeniu pierwszego punktu pogoda

się poprawiła, pojawiło się słoneczko, które już w dalszej części biegu mocno grzało. Na całej trasie kamienie, kamloty, błoto i spływające potoki wody po ulewie, koncentracja na 100 procent, aby nie skrócić kostki, albo nie zaliczyć upadku, bo konsekwencje w takich warunkach mogłyby zakończyć moją przygodę. Jeden punkt odżywczy, więc trzeba było plecak napełnić wodą i jedzeniem – dodaje nasz rozmówca.

Bieg bardzo trudny, ale satysfakcja ogromna. Na mecie zegarek pokazał 34 km trudnego biegu, a jego pokonanie zajęło mu 5 godzin i 26 minut. – 1 km podejścia pokonywałem w 17 minut, więc łatwo sobie wyobrazić skalę trudności trasy i warunków. Ochotnica Dolna jak i Gorce okazały się piękne, nieprzewidywalne i magiczne. Widoki na Tatry, Jezioro Czorsztynskie, wieża na Lubaniu, szlaki to magia poprostu. Cały i zdrowy dotarłem do mety i byłem 69. na 200 biegaczy i 17. w swojej kategorii wiekowej. Na mecie bardzo miłe zaskoczenie, kiedy spiker krzyczy... Mamy kolejnego biegacza z numerem 1040, a jest nim Piotr Piskorski, który zamieszkuje piękny Zamek w Golubiu-Dobrzyniu. I nie był to spiker z BOWS. Miło się zrobiło, że nasze miasto jest znane tu w Ochotnicy Dolnej – dodaje Piskorski.

– Wielkie podziękowania dla organizatorów. Dziękuję trenerowi Little moro dress – Agata Abramowicz za przygotowanie, cenne porady i wskazówki żywieniowe. Dziękuję EnDo Golub-Dobrzyń za miłe słowa wsparcia i motywacji. Dziękuję rodzinie za trzymanie kciuków. To było kolejne doświadczenie biegowe, które zapamiętam na długo – kończy swoją relację Piotr Piskorski.

(ak), fot. nadesłane

Gmina Zbójno

Dożynki w Klonowie

W tym roku mieszkańcy gminy Zbójno spotkają się na dożynkach parafialno-gminnych w Klonowie już 20 sierpnia 2023 r. Jakie atrakcje przygotowali organizatorzy?

Uroczystości dożynkowe rozpoczną się o godzinie 12:15 formowaniem korowodu dożynkowego. O godzinie 13:30 rozpocznie się plenerowa msza święta, po której o godzinie 15:00 dowiemy się kto zwyciężył w konkursie na najciekawszy wieniec i witacz dożynkowy. Następnie uczestnicy dożynek będą się bawić z kapelą Sami-Swoi z Rypina. O 16:15 występ artystyczny zaprezentuje Zuzanna Worek, zaś o 16:45 koncert zespołu Osiedle Kwiatów. Następnie o godzinie 17:45 nastąpi wręczenie wyróżnień za osiągnięcia sportowe i naukowe, po czym wystąpi zespół Akord.

Od 19:30 na scenę wejdzie gwiazda muzyki disco polo –

zespół Loverboy. Od 20:30 wybrzmiały piosenki Zbigniewa Wodeckiego w wykonaniu Andrzeja Kosińskiego. Zaś po 21:30 zabawę taneczną poprowadzi zespół Akord. W programie bezpłatny dmuchany plac zabaw dla dzieci, zabawy prowadzone przez animatorów. Ponadto karkówka, kiełbasa z grilla i inne przekąski. – Już dziś serdecznie zapraszamy na dożynki gminne, które odbędą się 20 sierpnia 2023 r. w Klonowie. Jak co roku, przygotowaliśmy wiele atrakcji, m.in. konkursy dożynkowe na najpiękniejszy wieniec i najciekawszy witacz dożynkowy – informują organizatorzy dożynek.

(AK)

REKLAMA

ŻYJ BEZ BÓLU KRĘGOSŁUPA

mytnikconcept Method Massage Therapy

NOWOCZESNA SKUTECZNA METODA
USUWANIA BÓLU KRĘGOSŁUPA, STAWÓW I MIĘŚNI

Gabinet Terapii Manualnej
Ludmiła Maciejewska zaprasza:
Golub-Dobrzyń, ul. Wojska Polskiego 3C
(poprzedni budynek NZOZ Nasz Medyk)

Obowiązuje wcześniejsza rejestracja

882 787 070

www.polskiemasaze.pl

REKLAMA

KamPio Catering

kamilakampio
661 054 084

ORGANIZUJEMY:
wesela, chrzciny, komunie, konsolacje (stypy),
spotkania okolicznościowe

POLECAMY:
dania mięsne, garmazeryjne, zupy,
ciasta i torty

OGŁOSZENIE

TYGODNIK REGIONU
GOLUBSKO-DOBZYŃSKIEGO

CGD

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Zakład i Dom Pogrzebowy

Stahnke

ul. Sportowa 3, Golub-Dobrzyń
tel. 56 683-37-56, kom. 509-333-147

Pełen zakres usług pogrzebowych
Przez całą dobę jesteśmy do Państwa dyspozycji

Emerytura po śmierci.

Kiedy można ją zatrzymać?

REGION ▶ Prawo do emerytury czy renty ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej. Członkowie rodziny mogą jednak otrzymać ostatnie świadczenie zmarłego, jeśli ono mu przysługiwało. ZUS wyjaśnia, kiedy emeryturę lub rentę po zmarłym można zatrzymać, a kiedy trzeba ją oddać do ZUS-u

Nie zawsze trzeba zwracać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych emeryturę lub rentę po zmarłym. – Jeśli przyniósł ją listonosz, gdy uprawniony jeszcze żył, to świadczenie można zatrzymać. Natomiast po śmierci emeryta, czy rencisty rodzina nie powinna już przyjmować pieniędzy od listonosza, bo jeśli to zrobi, to będzie musiała zwrócić świadczenie do ZUS-u. ZUS upomni się o pieniądze i będzie dochodził zwrotu wypłaconej kwoty – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Jeśli to było świadczenie, które zmarłemu przysługiwało, czyli za miesiąc, w którym zmarł – bez względu na to, czy śmierć nastąpiła pierwszego dnia miesiąca, czy w jego połowie, to uprawnieni członkowie rodziny mogą złożyć wniosek do ZUS-u o wypłatę tzw. niezrealizowanego świadczenia. ZUS wyda formalną decyzję i przekaże pieniądze osobom uprawnionym.

Aby uzyskać niezrealizowane świadczenie wniosek (druk ENS) należy złożyć w ciągu 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której przysługiwało świadczenie.

Kiedy trzeba zwrócić emeryturę przekazaną na rachunek

bankowy

Nieco inaczej jest, gdy świadczenie wpływa po śmierci na konto bankowe. Obowiązek zwrotu dotyczy tych emerytur czy rent, które zostały wypłacone za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć emeryta czy rencisty. Jeśli np. ktoś zmarł 1 sierpnia, a wypłatę emerytury ma na 10 sierpnia, to ZUS nie będzie dochodził zwrotu świadczenia za sierpień, uznając je za należne, ale będzie dochodził zwrotu za wrzesień jako nienależne świadczenie.

Może być też taka sytuacja, gdy wypłata emerytury za czer-

wiec była na 1 czerwca, osoba zmarła 25 czerwca a na jej konto 30 czerwca wpłynęła emerytura za lipiec z uwagą, że termin płatności świadczenia przypadał w weekend. W takiej sytuacji emerytura za lipiec, która wpłynęła w czerwcu, trzeba oddać.

Co to jest niezrealizowane świadczenie z ZUS

Niezrealizowane świadczenie to takie, do którego zmarła osoba była uprawniona przed śmiercią, ale go nie pobrała lub nie zostało ono jej wypłacone. Jeżeli np. ktoś zmarł 1 lipca i ZUS nie wypłacił świadczenia, bo otrzymał informację o śmierci, to niezrealizo-

waną emeryturę można wypłacić członkom rodziny tej osoby – ale wyłącznie na ich wniosek.

– Niezrealizowane świadczenie to również takie, gdy osoba złożyła wniosek o emeryturę lub rentę i zmarła, zanim ZUS wydał decyzję przyznającą świadczenie. Dotyczy to także sytuacji, gdy osoba zmarła, zanim ZUS rozpatrzył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury lub renty. Należność przysługująca zmarłemu może być wypłacona uprawnionemu członkowi rodziny w ramach niezrealizowanego świadczenia – tłumaczy Krystyna Michałek.

Komu przysługuje wypłata niezrealizowanego świadczenia

W pierwszej kolejności prawo do niezrealizowanych świadczeń mają – mąż, żona lub dzieci zmarłego, jeśli prowadziły z nim wspólne gospodarstwo domowe. W drugiej kolejności mogą wystąpić małżonkowie i dzieci, z którymi zmarły nie prowadził gospodarstwa domowego, a w razie braku małżonka, dzieci, z którymi zmarła osoba prowadziła wspólne gospodarstwo domowe. W dalszej kolejności o niezrealizowane świadczenie mogą ubiegać się inni członkowie rodziny uprawnieni do renty rodzinnej lub ci, na których utrzymaniu pozostawała osoba zmarła, w razie braku wymienionych wyżej małżonka i dzieci.

Jakie trzeba złożyć dokumenty

Dokumenty, na podstawie których ZUS ustali uprawnienia do niezrealizowanych świadczeń, to w szczególności: odpis aktu zgonu, odpis aktu małżeństwa – w przypadku małżonka, odpis aktu urodzenia – w przypadku dzieci, środki dowodowe potwierdzające fakt prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego lub fakt przyczyniania się do utrzymywania osoby zmarłej.

(red), fot. ZUS

Region

800 plus – to już pewne!

Od 1 stycznia 2024 r. kwota świadczenia wychowawczego dla wszystkich uprawnionych zostanie podniesiona z 500 zł do 800 zł. ZUS podwyższy świadczenia z urzędu, bez potrzeby składania nowego wniosku.

Obecnie z programu „Rodzina 500 plus” korzysta ponad 6,5 miliona dzieci, w województwie kujawsko-pomorskim niemal 337 tys. Świadczenie

wychowawcze przysługuje w wysokości 500 zł do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

– Od nowego roku kwota

świadczenia wychowawczego wzrośnie o 300 zł i będzie wynosić 800 zł. Dla rodziców i opiekunów oznacza to, że na ich konta będzie wpływać rocz-

nie o 3600 zł więcej środków przeznaczonych na utrzymanie dziecka. Przy dwójce dzieci jest to 7200 zł, a trójce – 10 800 zł – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Nie trzeba składać nowego wniosku, aby otrzymać wyższe świadczenie. ZUS po 1 stycznia 2024 r. będzie wypłacał świadczenia wychowawcze w nowej wysokości. Nastąpi to automatycznie i obejmie wszystkich uprawnionych, którzy złożyli wnioski o 500 plus w obecnym okresie świadczeniowym. Wszystkie inne zasady funkcyj-

nowania programu pozostaną bez zmian.

Świadczenie w nowej kwocie będzie wypłacane od stycznia aż do maja 2024 r. Nabór wniosków o świadczenie wychowawcze na kolejny okres, trwający od 1 czerwca 2024 r. do 31 maja 2025 r. rozpocznie się od 1 lutego 2024 r. Wnioski o świadczenie przyjmowane są jedynie elektronicznie: przez aplikację mobilną mZUS, na Platformie Usług Elektronicznych ZUS, na portalu Emp@tia albo przez bankowość elektroniczną.

(red), fot. ZUS

Co robimy, zamiast wypoczywać?

REGION ▶ Wyjazdy na wakacje za granicę, prace remontowe, udział w kursie lotnictwa, sprzedaż internetowa, czy dodatkowa praca zawodowa – to tylko niektóre z aktywności osób przyłapanych na niewłaściwym wykorzystywaniu zwolnienia lekarskiego. ZUS podsumował wyniki kontroli zwolnień w pierwszym półroczu tego roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma ustawy obowiązki prowadzić kontrole zwolnień lekarskich, co też regularnie czyni. Ma również obowiązek zmniejszyć świadczenie chorobowe do 100 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, gdy ustali tytuł ubezpieczenia. – Tylko w pierwszym półroczu tego roku w województwie kujawsko-pomorskim kwota obniżonych i cofniętych świadczeń chorobowych po kontroli zwolnień lekarskich przekroczyła 4,7 mln zł, w skali kraju 85,8 mln zł – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

ZUS prowadzi dwa rodzaje kontroli zwolnień. Pierwszy dotyczy ich wykorzystywania, drugi orzekania o czasowej niezdolności do pracy. Przy kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich pracownicy ZUS-u sprawdzają, czy osoba korzystająca ze zwolnienia nie świadczy pracy lub nie wykonuje innych czynności, które są niezgodne z zaleceniami lekarza i mogą utrudnić powrót do zdrowia.

– Jeżeli tak jest, to ZUS wstrzymuje wypłatę świadczenia, a jeżeli zostało już wypłacone, nakazuje jego zwrot. Natomiast w przypadku sprawowania opieki, dodatkowo jest ustalane, czy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy są poza ubezpieczonym inni członkowie rodziny mogący zapewnić opiekę dziecku

lub choremu członkowi rodziny. Nie dotyczy to opieki nad chorym dzieckiem w wieku do lat 2 – wyjaśnia rzeczniczka.

W przypadku kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy lekarze orzecznicy ZUS weryfikują czy osoba na zwolnieniu lekarskim nadal jest chora i niezbędna jest kontynuacja zwolnienia, czy też należy zwolnienie skrócić. Jeśli okaże się, że kontrolowany jest już zdrowy, to dochodzi do skrócenia zwolnienia lekarskiego. W takiej sytuacji osoba badana zachowuje prawo do świadczenia chorobowego tylko do dnia badania.

ZUS podsumował kontrole zwolnień

Tylko w pierwszym półroczu tego roku dwa oddziały ZUS w woj. kujawsko-pomorskim przeprowa-

dziły 15,5 tys. kontroli zwolnień lekarskich. W ich wyniku zostało wydanych 728 decyzji wstrzymujących dalszą wypłatę zasiłków chorobowych. Kwota wstrzymanych z tego tytułu zasiłków wyniosła 617 tys. zł. ZUS obniżył także wysokość świadczeń chorobowych do 100 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia 1,8 tys. osobom, którym ustalił tytuł do ubezpieczenia. Kwota ograniczonych wypłat przekroczyła 4,1 mln zł. W sumie w naszym regionie wstrzymano lub obniżono świadczenia chorobowe na kwotę 4,7 mln zł.

Natomiast w całej Polsce ZUS przeprowadził 222,9 tys. kontroli osób posiadających zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy. Zakończyły się one wydaniem 14,1 tys. decyzji wstrzymujących dalszą

wypłatę zasiłków chorobowych na kwotę 12,3 mln zł. Po ustaniu tytułu ubezpieczenia ZUS obniżył wypłaty o 73,5 mln zł, a dotyczyło to 49,9 tys. osób. Łączna kwota obniżonych i cofniętych świadczeń chorobowych w tym okresie wyniosła 85,8 mln zł.

Na chorobowym pracują, remontują, wyjeżdżają na wakacje

Niestety, wciąż są osoby, które korzystają ze zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem, dorabiając w tym czasie u drugiego pracodawcy, remontując mieszkanie, dach, prowadząc własny biznes, czy wyjeżdżając na wakacje np. za granicę. Wśród osób, które w ostatnim czasie musiały zwrócić zasiłek chorobowy były pan, który w trakcie zwolnienia wykonywał inną pracę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, tj. przyjmował zapisy

i wykonywał zabiegi fizjoterapeutyczne. Jeden z przyłapanych panów prowadził samochód za kolegę, który pracuje w firmie kurierskiej. Inny ubezpieczony w trakcie zwolnienia uczęszczał na kurs lotnictwa. Kolejny ubezpieczony w trakcie pobierania zasiłku opiekuńczego nad chorym członkiem rodziny wykonywał prace w gospodarstwie rolnym rodziców, tj. jeździł traktorem po polu. Zasiłek chorobowy za cały okres zwolnienia lekarskiego straciła również pewna pani, która w trakcie zwolnienia wyjechała na wakacje za granicę.

Niezwykle pomocnym narzędziem w ujawnianiu nieprawidłowości są elektroniczne zwolnienia lekarskie. Pozwalają one na bieżąco weryfikować wpływające e-ZLA oraz skuteczniej reagować na potencjalne nadużycia. W tych działaniach wspierają instytucję sami klienci ZUS, którzy bardzo często informują o niewłaściwym wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego przez swoich kolegów z pracy, sąsiadów, czy też osób z bliskiego otoczenia.

ZUS przypomina, że kontrolę wykorzystywania zwolnień lekarskich mogą przeprowadzić także pracodawcy, którzy zatrudniają powyżej 20 ubezpieczonych. Najczęściej takie kontrole wykonują pracownicy działu kadr.

(red), fot. ZUS

Region

ZUS zachęca do korzystania z aplikacji mZUS

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przypomina, że wszystkie wnioski o świadczenia dla rodzin można szybko i sprawnie złożyć przez aplikację mobilną mZUS. Wystarczy zainstalować ją na smartfonie i powiązać ze swoim kontem na PUE ZUS.

APLIKACJA NA +

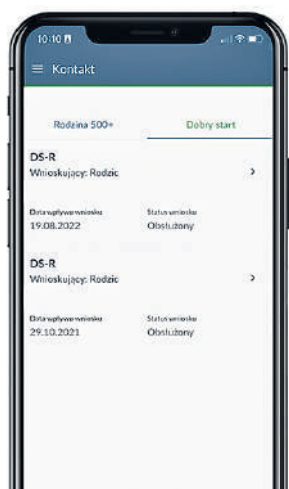
prosty sposób na złożenie wniosków o świadczenia 500+ i 300+

wygodny dostęp do danych o wypłacie Twoich świadczeń

szybka informacja o Twoim wniosku

powiadomienia z ZUS o okresach świadczeniowych

wiadomości, które pojawiły się na Twoim profilu na PUE ZUS

Za pośrednictwem aplikacji mZUS rodzice nie tylko mogą złożyć wniosek o świadczenie wychowawcze 500+, 300+ z pro-

gramu „Dobry Start”, żłobkowe, czy kapitał opiekuńczy. – Mogą również sprawdzić, co dzieje się z wnioskiem, podejrzeć

dane o wypłatach, czy napisać wiadomość do ZUS-u i odczytać odpowiedź na nią. Nawiązać również telefoniczny kontakt z infolinią ZUS, a także umówić wizytę w placówce ZUS. Aplikacja daje również możliwość, aby działać w imieniu osoby, która nadała upoważnienie do PUE ZUS – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Aby móc korzystać z tych wszystkich udogodnień, jakie daje aplikacja mobilna mZUS, trzeba pobrać ją ze sklepów Google Play oraz App Store. Następnie po zainstalowaniu

jej na smartfonie lub tablecie – trzeba połączyć ze swoim profilem na PUE ZUS. Bez posiadania profilu PUE nie można korzystać z aplikacji.

W jaki sposób założyć samemu profil PUE ZUS?

Osoby, które nie mają jeszcze konta na PUE ZUS, mogą je założyć w kilka minut. Wystarczy wejść na stronę zus.pl i kliknąć przycisk [Zarejestruj w PUE]. Następnie należy wybrać sposób rejestracji np. za pomocą metod z portalu login.gov.pl (profil zaufany, m-obywatel, bankowość elektroniczna, e-dowód), kwalifikowanego podpisu elektronicznego, czy za pomocą

bankowości elektronicznej banku, który świadczy taką usługę wspólnie z ZUS tj. BOŚ Bank, Citi handlowy, ING Bank Śląski, Millennium oraz PKO Bank Polski (iPKO, Inteligo).

Profil PUE można też założyć, korzystając z formularza rejestracji, ale wówczas w ciągu 7 dni od dokonania rejestracji konieczna będzie wizyta w ZUS w celu potwierdzenia swojej tożsamości. Tożsamość można także potwierdzić w trakcie e-wizyty. Pracownik ZUS poprosi o okazanie dokumentu tożsamości.

(red)
fot. ZUS

Mocny początek sezonu Sokoła

PIŁKA NOŻNA ▶ W miniony weekend rozpoczęły się rozgrywki ligowe klasy okręgowej w sezonie 2023/2024. Doskonały start zaliczył KS Sokół Radomin, natomiast LKS Promień Kowalewo Pomorskie rozpoczął sezon od porażki

13 sierpnia 2023 r. w inauguracyjnym meczu rundy jesiennej sezonu 2023/2024 KS Sokół Radomin pokonał Olimpię II Grudziądz, kończąc mecz wynikiem 3:0. Bramki dla naszej ekipy strzelili: Paweł Jachowski, Paweł Piotrowski oraz Adam Małkowski.

Sokół Radomin wkracza w nowy sezon z dużymi zmianami kadrowymi. Do ekipy dołączyło aż pięciu nowych

zawodników: Miłosz Dębicki – wahadłowy urodzony w 2003 roku. Zawodnik został przeniesiony na zasadzie wolnego transferu. Ostatnim klubem Miłosza była MKS Drwęca Golub-Dobrzyń. Kolejnym nowym zawodnikiem Sokoła jest Adam Małkowski – pomocnik urodzony w 2004 roku. Adam przeniósł się do Sokoła na zasadzie rocznego wypożyczenia z RKS Lech Rypin.

W szeregach drużyny z Radomina wstąpił także Konrad Orędownski – obrońca urodzony w 2003 roku. Zawodnik został przeniesiony na zasadzie rocznego wypożyczenia z RKS Lech Rypin. Wsparciem dla Sokoła będzie także Szymon Dąbrowski – obrońca urodzony w 2006 roku. To kolejny zawodnik przeniesiony na zasadzie transferu definitywnego z MKS Drwęca Golub-Dobrzyń. Co ciekawe Szymon

występował już w juniorach Sokoła. Ostatnim nowym zawodnikiem w radomińskiej ekipie jest Jakub Wiśniewski – napastnik urodzony w 1992 roku, przeniesiony na zasadzie transferu definitywnego z Tarnovia Tarnówka (Wielkopolska). Ponadto po kontuzjach do pełnej dyspozycji wracają Krzysztof Czajkowski i Dawid Muchewicz.

Podczas inauguracyjnego spotkania 12 sierpnia 2023 r.

z GLKS Dobrcz porażkę poniósł Promień Kowalewo Pomorskie, kończąc mecz wynikiem 1:5. Natomiast już 19 sierpnia 2023 r. Promień zmierzy się z Sokołem Radomin. W zeszłym sezonie spotkanie w rundzie jesiennej zakończyło się pewną wygraną Sokoła, zaś wiosną drużyny podzieliły się punktami, kończąc mecz remisem. Jak będzie tym razem?

(AK), fot. nadesłane

Piłka nożna

Sportowa rywalizacja sołectw

5 sierpnia 2023 r. na boisku „Orlik” w Kowalewie Pomorskim rozegrano Sołecki Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie. W rywalizacji uczestniczyło aż 12 drużyn piłkarskich sołectw: Szychowo, Frydrychowo, Lipienica, Mariany, Szewa, Srebrniki, Pluskowęsy, Mlewiec, Wielka Łąka, Bielsk. W turnieju wystąpiły także Samorząd Osiedlowy Osiedle Brodnickie i Osiedle Jana Kochanowskiego.

– Wszystkie mecze przebiegały w duchu sportowej rywalizacji, zawodnicy wykazali się pełnym zaangażowaniem, a kibice zrewanżowali się aktywnym dopingiem. Dla uczestników turnieju w trakcie rozgrywek zapewnione zostały przekąski oraz ciepły poczęstunek. Finansowe wsparcie dla turnieju zapewniła Firma Plastica Sp. z o.o. z Frydrychowa oraz Bank Spółdzielczy w Kowalewie Pomorskim.

Wszystkim zawodnikom dziękujemy za zaangażowanie i rywalizację zgodną z zasadami fair play oraz zapraszamy do udziału w kolejnych edycjach turnieju! – informuje Małgorzata Malinowska z Urzędu Miasta Kowalewo Pomorskie.

Zwycięskie drużyny otrzymały nagrody i dyplomy z rąk burmistrza miasta oraz radnych rady miejskiej: Jerzego Koralewskiego i Grzegorza Regulskiego.

Doceniona została także wola walki i zaangażowanie pozostałych drużyn, które również otrzymały nagrody. Turniej pozwolił aktywnie spędzić czas, a także zintegrować się z mieszkańcami z innych sołectw i osiedli z terenu gminy Kowalewo Pomorskie. Mieszkańcy zaś po raz kolejny udowodnili, że potrafią dążyć do wspólnego celu.

Po zaciętej walce zwyciężyło sołectwo Frydrychowo. Na dru-

gim miejscu podium stanęło sołectwo Wielka Łąka, tuż za nimi uplasowało się sołectwo Mlewiec. Poza podium znalazło się sołectwo Pluskowęsy. W turnieju wyróżniono także najlepszego zawodnika, którym został Łukasz Kwiatkowski reprezentujący sołectwo Wielka Łąka. Z kolei Patryka Stankiewicza z sołectwa Frydrychowo wyłoniono jako najlepszego bramkarza.

Nad prawidłowym przebie-

giem meczów czuwali sędziowie: Mikołaj Tuszyński i Nikodem Pepliński. Zawodnicy mogli także liczyć na pomoc medyczną zapewnioną przez Marcina Jagielskiego. Natomiast dzięki Renacie Falucie-Kaszubowskiej organizatorzy i zawodnicy mogli korzystać z pomieszczeń Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kowalewie Pomorskim.

(AK), fot. nadesłane